

Годишен отчет

2011

Съдържание:

от Изпълнителния директор

“Ако не ходим всички заедно на училище, как ще живеем заедно след това?”

Безопасни общности – Осигуряване на безопасност на децата, където и да са те, 2011

Активното детско участие - реализирана мечта през 2011

Системен отговор на онлайн сексуалните злоупотреби и експлоатация на деца в България - проектът постигна целите си през 2011

Първото в България състезание по правопис на английски език - Spelling Bee - голямото вълнение на 2011

Успех за проект “Да научим!”

2011 - Годината на жирафа

FIESTA - “Разбиране и ръководене на прехода между училищните нива”

Светлата страна на ученето
www.slanchica.com

Приходи и Разходи на организацията - 2011

от Изпълнителния директор

Още една прекрасна година отмина, започваме новата с надежда и вяра, че най-доброто е пред нас. Всъщност, най-доброто е в нас. Бъдете добри, правете добро, учете децата си да вършат добрини - и светът е вече едно по-хубаво място.

Много по-лесно е да открием недостатъци в хората около нас, отколкото да се отнесем с разбиране към тях. Да, сферата, в която работим е трудна, но тя е също така и благодарна, тази, която ние сами сме избрали. Не сме тук случайно. За да работим с децата трябва да знаем едно просто нещо. Как да прекъснем веригата от омраза, завист и клевета. Мислите, че това е лесно? Тогава опитайте! Да, понякога имате пълното право да се чувствате предадени, обидени, сломени, унижени и дълбоко наранени. Вие понякога сте. Но ако продължите с отмъщение, омраза, завист и клевета, ако просто ги оставите да покълнат и да и растат във вашите сърца, ще създадете следващата брънка във веригата на лошото. А то убива доброто в света и най-уязвими и чувствителни към това са именно децата, те страдат най-много.

Ако има нещо, което научих през 2011, то е следното: вие не сте отговорни за това, че някой е лош, но сте отговорни лошото да спре да се повтаря. Неискреността, обидата, детайлното описване на негативните неща около нас, логическото обясняване защо едно или друго нещо не може да се случи, всичко това всъщност продължава и умножава омразата. Но вие знаете това. Запомнете най-важното – това не само че не помага. То е лошо. Затова спрете да го правите и се усмихнете. Децата са около нас. Те научават това, което виждат.

Доброто е във вас. Покажете го на децата, които познавате.

Ваша,
Ива Бонева

“Ако не ходим заедно на училище, как ще живеем заедно след това?”

Приобщаващото образование винаги е бил във фокуса на работа на нашата организация. Използваме всички доказано работещи методи, които могат да направят училището достъпно за всяко дете.

През 2011 успешно завършихме финансирания от Европейската Комисия международен партньорски проект GATE (GATE е абревиатура на understanding dyslexia phenomena between pre-primary and primary), като взехме участие в международната конференция за дислексия, на която домакини бяха нашите колеги от Турция.

Следвайки главната цел на GATE - да предостави на учителите инструменти за ранно идентифициране и подпомагане на деца с дислексия, партньорите по проекта създадоха Наръчник за учители, в който са включени набор от дейности, базирани на полезни подходи за учене и обучение при дислексия, като мултисензорно учене, учене чрез визуализация, движения и емоции, а така също и използване на нови технологии за подпомагане процеса на учене. Всички предложени дейности са подходящи за работа в клас и за работа с всички деца.

Наръчникът беше пилотно използван в няколко детски градини и училища в България, Шотландия, Испания, Италия и Турция. Събраната от учители и специалисти обратна връзка стана основа за разработването през 2011г. от партньорите по проекта на допълнителна методология и техники. Тази методология ще може да бъде широко използвана от учители в предучилищна и начална степен за ранно откриване на обучителни трудности при деца с дислексия, както и за посрещане на нуждите на деца, които има вероятност да са дислектични. Можете да откриете Наръчника, качен на български на интернет страницата на GATE: <http://www.gateproject.eu/> или в секцията Документи на сайта на Център за приобщаващо образование: www.cie-bg.eu.

В допълнение на това се радвахме на много покани за обучения на учители, които работят с деца със специални образователни потребности в общообразователните училища и на много покани за разговор за приобщаващото образование, както в медиите, така и на национални академични форуми. Всичко това е свидетелство за нарастващия интерес и за формиращо се по-добро разбирането на нуждите и правата на децата със специални образователни потребности сред членовете на обществото ни.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Безопасни общности – Осигуряване на безопасност за децата, където и да са те, 2011

По време на втората година от проекта, финансиран от фондация ОУК стана ясна необходимостта всички заинтересовани страни да имат единен инструмент с индикатори за идентифициране на детското насилие, за да могат да участват в мултидисциплинарен екип за бърза и ефективна реакция при опасение или сигнал за злоупотреба с дете. Такова беше искането на заинтересованите страни (особено на учителите и на директорите на детски градини и училища). Това стана и причината да подходим гъвкаво и да насочим усилията си през следващата година на проекта към разработване на такъв инструмент, който да служи като универсално пособие.

Списък с индикатори за детско насилие бе разработен от ЦПО и от партньорите по проекта и обобщен от сдружение “Малки стъпки”, Плевен. През втората година на проекта се оформи и идеята, че всички заинтересовани страни на местно ниво (не само учители в училища и детски градини, а и голям брой социални работници в сферата на детската закрила) не са в състояние да разпознаят сигналите на насилие над дете и имат сравнително висок толеранс към насилието, дължащ се на липсата на единен критерии за разпознаване и измерване на насилието над деца. Оказа се изключително необходимо да бъде създаден такъв инструмент, преди да се пристъпи към следващите етапи на проекта, с цел ранно идентифициране и по-добро разбиране на проблемите, свързани с детското насилие.

ЦПО и партньорите по проекта организираха кръгла маса за дискусия на списъка с индикатори за разпознаване на детското насилие. Целта на кръглата маса беше да привлече вниманието на експерти от неправителствения сектор и правителствените структури към този инструмент и да спомогне за разработването му в практическо пособие. Събитието беше подкрепено от Държавна агенция за закрила на детето.

През 2012 планираме да доразвием този списък с критерии и да го превърнем в универсален практически инструмент за всички организации, работещи с деца. ЦПО и партньорите ще работят с Държавна агенция за закрила на детето с цел той да бъде одобрен и тестван в четирите общини по проекта през следващата година.

Представители на организации за детска закрила по време на кръгла маса за обсъждане на индикаторите за насилие над деца - 15 ноември 2011, София

Активното детско участие - наша реализирана мечта през 2011

Детското участие е термин, свързан с основните права на детето за безопасен и достоен живот без дискриминация. Чрез активното участие на децата в планиране на дейности и вземане на решения по важни за тях въпроси, те развиват умения за решаване на проблеми и за отстояване на своето собстеното мнение. Децата израстват като активни и обществено ангажирани граждани.

Детското участие е основна част от успешната детска закрила. Като предоставят на децата възможността да говорят и да вземат решения по един свободен и разумен начин, възрастните биха предотвратили множество възможности за детско насилие или детска експлоатация.

В допълнение, детското участие ни дава възможността да получим директна информация за проблемите на децата и да насочим нашите усилия към същността на тези проблеми, а не само да се стремим към резултатност.

Важно е да запомним, че детското участие не се изчерпва с включването на децата в различни проекти. Истинското детско участие трябва да се случва навсякъде - вкъщи, в училище, в общността и в обществото като цяло.

През 2011 ние включихме деца в проучване мнението на връстници като част от проектите „Системен отговор на онлайн сексуалните злоупотреби и експлоатацията на деца в България“ и „Да научим!“, а част от тях станаха млади консултанти в рамките на инициатива на Национална Мрежа за Децата, на която сме член.

Общо 100 деца и младежи участваха в проучванията сред връстници “Безопасно в Интернет” (през март) и “По следите на Целите на хилядолетието” (през ноември) или пък се включиха като консултанти в Годишното общо събрание на Националната мрежа за децата (през юни), дискутирайки най-важните проблеми на децата и младежите и как възрастните да подхождат към тяхното разрешаване.

Какво да помним за детското участие:

- Участието на всички нива е доброволно.
- Децата участници имат решаващата дума, относно методите, които ще използват в своята работа.
- Няма определени критерии за подбор на участниците (всеки е достатъчно добър, за да участва), мотивацията има водеща роля.
- Да осигурим добра групова динамика чрез баланс във възрастта и пола на участниците е от изключително значение.
- Сигурната, приятна и неформална обстановка е задължително условие.
- Важно е да се постигне баланс между времето за работа и времето за почивка.
- Ясно обяснение на целите, методите и фазите на работния процес, ясно формулирани очаквания, добре дефинирана роля за всеки са задължителни, за да се чувстват добре децата.
- Учителите могат да помагат на учениците, но само по отношение на логистични въпроси.
- Допълнителната подкрепа след приключване на дейностите подпомага процеса на детско участие.

Системен отговор на онлайн сексуалните злоупотреби и експлоатацията на деца в България, 2011– проектът постигна целите си

Ратифицирането от Европейската Комисия на Конвенцията за закрила на детето от сексуална експлоатация и сексуално насилие несъмнено е най-големият успех по този проект. След продължителното застъпничество и подготвянето на проекто-решение за ратификация извършени от страна на партньора по проекта – фондация ARC, Конвенцията беше ратифицирана от Народното събрание на 2-ри ноември 2011.

Усилията по проекта през 2011 бяха насочени и към повишаване на обществената информираност по теми свързани с рисковете в Интернет и към развиване у децата на умения сами да се предпазват и да реагират адекватно. В рамките на различни събития и празнични мероприятия, раздаване на брошури, игри и семинари по темата работният екип успешно включи в кампанията деца и семейства.

В допълнение на това, ученици, които бяха обучени за млади изследователи по проблеми свързани с Безопасен интернет, интервюираха свои връстници и представиха в училищата си резултатите от проучването чрез постери, презентации и радио интервюта.

Екипът на ЦПО разработи подробна публикация върху резултатите от проучването и методите използвани при обучението и дейностите за изследвания сред връстници. Публикацията съдържа методологията за работа по време на учебните сесии, в хода на самото изследване и последващата подкрепа. Публикацията ще бъде предоставена на училищата – партньори и всички заинтересовани (НПО, училища, институции), за да служи за отправна точка за планиране на кампании за безопасност в Интернет, заедно с кратък наръчник за гарантиране на детското участие в областта на безопасното сърфиране в мрежата.

Проектът се изпълнява от ЦПО в партньорство с фондация “Приложни изследвания и комуникации” и се финансира и подкрепя от фонд Спасете децата Норвегия - Регионален офис за Югоизточна Европа и Фондация ОУК.

Успех за проект “Да научим!”

2011 година беше особено силна за ЦПО с Проекта “ Да научим-Пилотно въвеждане на образованието за развитие във формалното българско образование”. Проектът е финансиран от Европейската Комисия за периода 2010 – 2012 в рамките на програмата Неправителствени организации и Местна власт и се осъществява от шест партньорски организации.

Задачата на проекта е да разработи и реализира модел на Образованието за развитие като съставна част от съществуващата задължителна образователна система.

Обучения за квалификация

През 2011 ЦПО проведе 3 модула на обучение за общо 24 учителя.

Това е първата и най-важна стъпка към въвеждане на теми от Образованието за развитие в училищната система. В началото на 2011 участниците—17 учителя и 7 университетски преподавателя от регионите София, Благоевград и Стара Загора бяха запознати с темите Теория на развитието, Образование за развитие и интерактивни обучителни методи и бяха подготвени за обучители.

Равносметката в края на 2011 е: 70 учителя от Стара Загора и София бяха обучени от университетски преподаватели, които ръководиха курсове за квалификация.

Учители, участвали в първите обучения, организираха обучения в своите училища, като представиха на общо 140 колеги теми от Образование за развитие и от Глобално образование.

Детско участие

Друг компонент на проекта “Да научим”, отговорност на ЦПО беше обучението за ученици по теми от Образование за развитие. Екипът на ЦПО подходи новаторски при обучението на ученици. Използвайки богатия си опит с Детско участие, Центърът избра да проведе обучения за проучване на мнението на връстници по глобални теми, тъй като това ще позволи на децата сами да попитат съучениците си какво мислят по значими за тях въпроси.

По време на обучението младите изследователи се запознаха с темите, научиха как сами да правят проучване. След това проведоха изследването сред своите съученици в училищата - партньори. ЦПО анализира резултатите, а учениците ги представиха на своите съученици. През 2011 Центърът организира 4 обучения за млади изследователи за общо 78 ученика от 2 възрастови групи: 12-14 години и 15-17 години от училищата - партньори по проекта.

Обучителни материали:

За целите на проекта, ЦПО се зае със задачата да изработи обучителни материали по глобални теми.

Целта на материали е младите хора:

- да получат задълбочено знание за Целите на хилядолетието за развитие и за глобални въпроси като промяна на климата, бедност, достъп до образование, приемане на различията;
- да изградят умения за критично мислене, за анализ и справяне с проблеми;
- да утвърдят ценности, като приемане на другия, чувство за социална справедливост и активно гражданство.

Първото в България състезание по правопис на английски език - Spelling Bee - голямото вълнение на 2011

През 2011 с цел да подаде ръка на Корпусът на мира в България за ново начинание, Центърът се впусна в инициатива, която ще помогне за повишаване на възможностите за образование за всички деца. От февруари до май 2011 ЦПО и Корпусът на мира, с подкрепата на Фондация Америка за България организираха Първото в България състезание по спелуване на английски език – Bulgarian National English Spelling Bee.

Участниците в състезанието са ученици от 4-ти до 7-ми клас. Главната цел на състезанието е да допринесе за подобряване на обучението по английски език в българските училища – научаване на нови думи, подходящата им употреба, правилно произношение, както и да предостави допълнителни учебни материали на учителите.

В първата си година, състезанието предизвика интереса на 1000 ученика и 60 учителя от 47 училища в цялата страна.

Иновативните учебни методи, предложени по време на всеки един от етапите на състезанието и изключителната отдаденост на учителите допринесоха за засилване на интереса към английския език и за увеличаване на удоволствието от ученето чрез забавни, интересни и увлекателни учебни занятия.

През 2012 Центърът и неговите партньори имат за цел да увеличат броя на участниците, така че училища, учители и ученици от по-малки населени места от всички области на страната да станат част от разрастващото се семейство на Spelling Bee, а името Spelling Bee да се наложи като знак за високо качество и креативност.

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

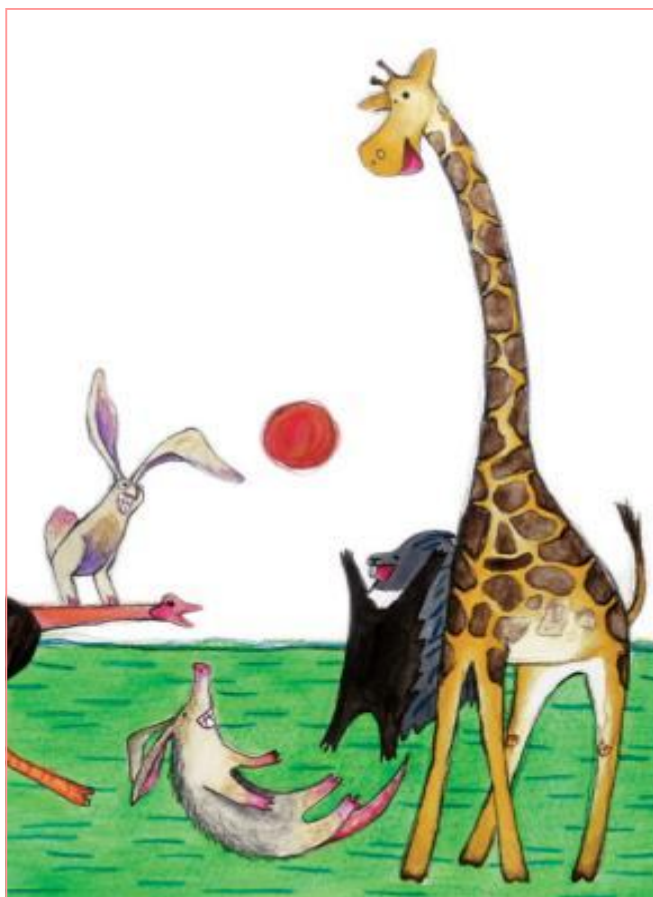
Фондация Америка за България

2011 - Годината на жирафа

Едно от нещата, които ни направиха щастливи през изминалата 2011 година, беше фактът, че нашият специален "Жираф, който не се побираше в книжката" се сдоба с много повече приятели, отколкото очаквахме.

Както може би си спомняте, това е книжката, която ни беше подарена от автора и художника Яна Казакова, за да набира дарения и да подкрепи деца със специални образователни потребности.

Благодарение на събраните средства успяхме да дадем възможност на три деца с обучителни трудности да работят с психолог и логопед и станавме свидетели на истинска голяма промяна в техния живот. Работата продължава!

FIESTA - “Разбиране и ръководене на прехода между училищните нива”

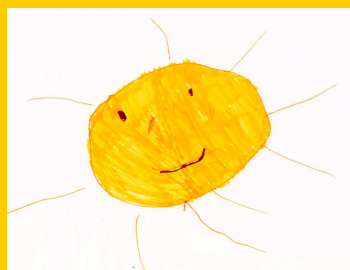
Център за приобщаващо образование се включи в стартирания през декември 2011 проект “FIESTA - **Разбиране и ръководене на прехода между училищните нива**”, финансиран по програма Comenius към Европейската Комисия. Проектът ще обедини организации от Ирландия, Великобритания, Румъния, Кипър, Финландия, Холандия и Испания. Целта е да се изработи мултидисциплинарен обучителен подход за професионалисти в областта на образованието, здравеопазването и социалната работа, с помощта на който да се подкрепят децата със специални потребности в периода на преход от специално училище към общообразователно училище, както и от предучилищно ниво към начален училищен етап, от начален към прогимназиален и гимназиален етап.

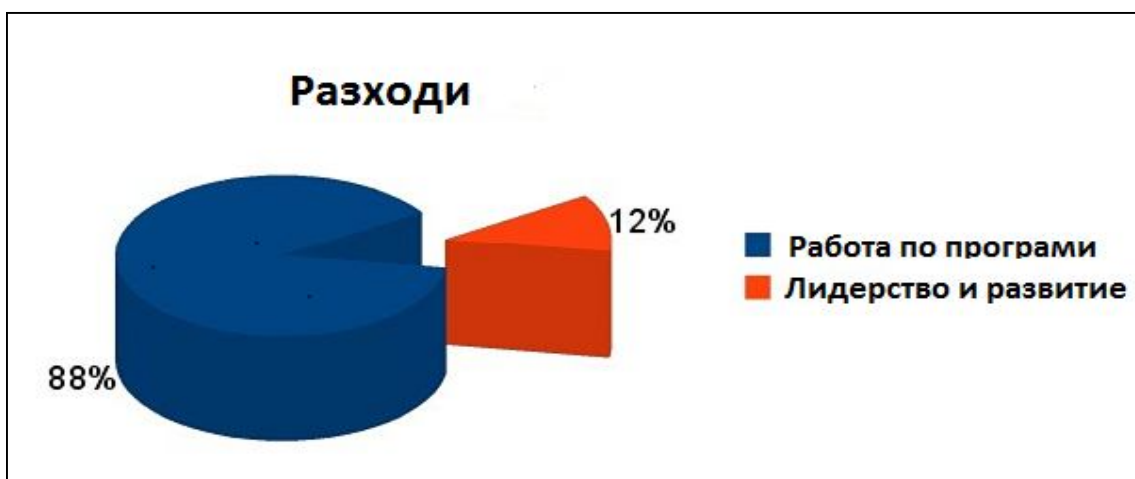
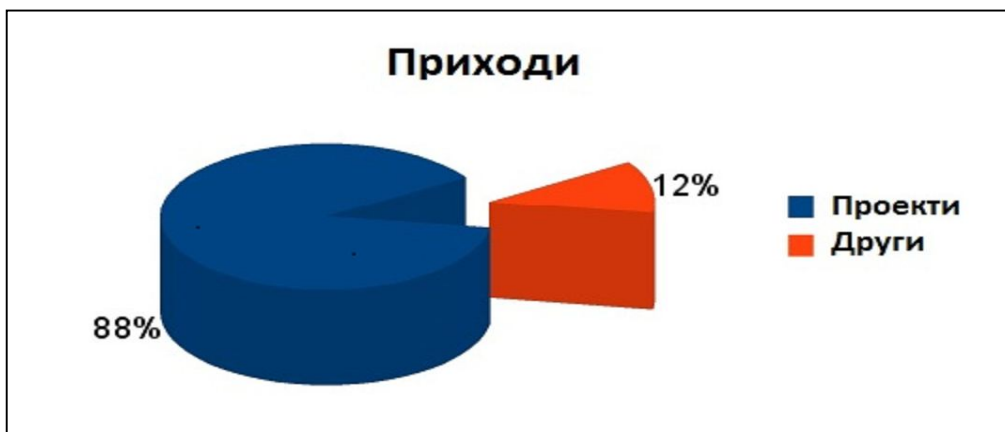
Светлата страна на ученето на:
www.slanchica.com

През 2011 нашите обучителни ресурси и помощници в ученето достигнаха до много родители, учители и техните деца и озариха обучителния процес, както никога досега.

Приходи и разходи на организацията през 2011

Кои сме ние?

Център за приобщаващо образование е българска неправителствена и нестопанска организация, чиято главна цел е да следва, популяризира и прилага на практика принципите на приобщаващото образование, детската закрила и детското участие във всички български образователни и социални институции, семейства и общности.

Нашата мисия:

Ние твърдо вярваме че всяко дете трябва да има възможността да бъде прието и ценено заради своя специален талант и уникална личност. Работим в ясно сътрудничество с международни, национални и местни организации и държавни структури, така че да подкрепим българските деца в развитието на пълния им потенциал.

Нашите цели:

Приобщаващо образование за децата и младежите в държавни и частни образователни институции;
Социално включване на деца, младежи и семейства в неравностойно положение;
Увеличаване на обществената осведоменост и осъзнатост по отношение на проблемите, предизвикателствата и възможностите пред децата ни днес.

Ще се радваме да се свържете с нас на:

Адрес: София 1000, ул. Екзарх Йосиф 60

Тел.: 00 359 2 870 20 63

Мобилен: 00 359 898 500 848

Website: www.cie-bg.eu, www.slanchica.com

Email: office@cie-bg.eu

